

วิทยาลัย การแพทย์แผนตะวันออก

หลักสูตร การแพทย์แผนไทยบัณฑิต สาขาการแพทย์แผนไทย ฉบับปี พ.ศ. 2567

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

THT 208	เภสัชกรรมไทย 3	1(1-0-2)	
	(Thai Pharmacy 3)		
วิชาบังคับร่วม	THT209 ปฏิบัติการเภสัชกรรมไทย 3		
วิชาบังคับก่อน	THT 114 เภสัชกรรมไทย 2		
	THT 115 ปฏิบัติการเภสัชกรรมไทย 2		
ภาคการศึกษา	1/2568		
กลุ่ม	01		
ประเภทของวิชา	☐ วิชาปรับพื้นฐาน ☐ วิชาศึกษาทั่วไป ☒ วิชาชีพ ☐ วิชาเลือกเสรี		
อาจารย์ผู้รับผิดชอบ	อ.นพพันธุ์ ประกิจบุญฤทธิ์	☒ อาจารย์ประจำ	☐ อาจารย์พิเศษ
	อ.มณีกาญจน์ นภาแก้ว	☒ อาจารย์ประจำ	☐ อาจารย์พิเศษ
อาจารย์ผู้สอน	ผศ.อรชดา สิทธิพรหม	☒ อาจารย์ประจำ	☐ อาจารย์พิเศษ
	อ.นพพันธุ์ ประกิจบุญฤทธิ์	☒ อาจารย์ประจำ	☐ อาจารย์พิเศษ
	อ.มณีกาญจน์ นภาแก้ว	☒ อาจารย์ประจำ	☐ อาจารย์พิเศษ
	ดร.วาลูกา พลายงาม	☒ อาจารย์ประจำ	☐ อาจารย์พิเศษ
	ภญ.รัตติยา ตังบุชาเกียรติ	☒ อาจารย์ประจำ	☐ อาจารย์พิเศษ
สถานที่สอน	วิทยาลัยการแพทย์แผนตะวันออก	☒ ในที่ตั้ง	☐ นอกที่ตั้ง
วันที่จัดทำ	15 สิงหาคม 2568		

หมวดที่ 2 วัตถุประสงค์ของรายวิชาและส่วนประกอบของรายวิชา

1. เพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับ

1. เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ
2. เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้การวิเคราะห์ตำรับยา การตั้งตำรับยาสมุนไพรที่มีสารสำคัญหลัก และสารพิษ
3. เพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้หลักการใช้ยาสมุนไพร ความปลอดภัย และข้อควรระวังในการใช้ยาสมุนไพร
4. เพื่อให้นักศึกษารู้จักเรียนรู้หลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการเพาะปลูก เก็บเกี่ยว และการผลิตยาสมุนไพร
5. เพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้มาตรฐานสมุนไพรตามตำราสมุนไพรไทย
6. เพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้การขึ้นทะเบียนตำรับยาสมุนไพร การขออนุญาตผลิต นำเข้า และจำหน่ายยาแผนโบราณ

2. คำอธิบายรายวิชา

สมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ การวิเคราะห์ตำรับยา การตั้งตำรับยาสมุนไพรที่มีสารสำคัญหลัก และสารพิษ หลักการใช้ยาสมุนไพร ความปลอดภัย และข้อควรระวังในการใช้ยาสมุนไพร หลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการเพาะปลูก เก็บเกี่ยว และการผลิตยาสมุนไพร มาตรฐานสมุนไพรตามตำราสมุนไพรไทย การขึ้นทะเบียนตำรับยาสมุนไพร การขออนุญาตผลิต นำเข้า และจำหน่ายยาแผนโบราณ

Herbal medicines in the National List of Essential Herbal Medicine; analysis of herbal medicine formulas; formulation of herbal medicine formulas which contain major active constituents and potentially harmful substances; therapeutic uses of herbal medicines; safety and precautions of herbal medicines; good agricultural, harvesting, and manufacturing practices; standards of material medica in the Thai Herbal Pharmacopoeia; herbal registration; and licenses for manufacture and distribution of traditional medicines.

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษา

จำนวน 3 ชั่วโมง/สัปดาห์

■ e-mail : noppunt.p@rsu.ac.th

■ Facebook : THT208/THT209_68

4. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชา (Course Learning Outcomes: CLOs):

1. เพื่อให้นักศึกษาสามารถอธิบายหลักการและทฤษฎีพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ การวิเคราะห์ตำรับยา การตั้งตำรับยาสมุนไพรที่มีสารสำคัญหลัก และสารพิษ หลักการใช้ยาสมุนไพร ความปลอดภัย และข้อควรระวังในการใช้ยาสมุนไพร หลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการเพาะปลูก เก็บเกี่ยว และการผลิตยาสมุนไพร มาตรฐานสมุนไพรตามตำราสมุนไพรไทย การขึ้นทะเบียนตำรับยาสมุนไพร การขออนุญาตผลิต นำเข้า และจำหน่ายยาแผนโบราณ
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมถึงสามารถสื่อสารกับผู้ป่วย ญาติ หรือผู้เข้ารับบริการทางการแพทย์ได้
3. นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพการแพทย์แผนไทย มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
4. นักศึกษามีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี และส่งงานตรงต่อเวลาที่กำหนด

หมวดที่ 3 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

การพัฒนาผลการเรียนรู้ในมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านที่มุ่งหวัง มีดังต่อไปนี้

1. ความรู้

PLOs	สาระผลลัพธ์การเรียนรู้รายวิชา (CLOs)	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
1	1.1 เพื่อให้ นักศึกษาสามารถอธิบายหลักการและทฤษฎีพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ การวิเคราะห์ตำรับยา การตั้งตำรับยาสมุนไพรที่มีสารสำคัญหลัก และสารพิษ หลักการใช้ยาสมุนไพร ความปลอดภัย และข้อควรระวังในการใช้ยาสมุนไพร หลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการเพาะปลูก เก็บเกี่ยว และการผลิตยาสมุนไพร มาตรฐานสมุนไพรตามตำราสมุนไพรไทย การขึ้นทะเบียนตำรับยาสมุนไพร การขออนุญาตผลิต นำเข้า และจำหน่ายยาแผนโบราณ	สอนบรรยายแบบมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน เน้นการวิเคราะห์ ตำรับยา สมุนไพรที่มีสารสำคัญ สารพิษ ข้อควรระวังในการใช้ยาสมุนไพร และมาตรฐานสมุนไพรไทย	ประเมินจากการสอบย่อย สอบกลางภาค และการสอบปลายภาคด้วยข้อสอบ

2. ทักษะ

PLOs	สาระผลลัพธ์การเรียนรู้รายวิชา (CLOs)	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
2	2.1 สามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้	- สอนแบบบรรยายโดยมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน - การสอนแบบอภิปราย - การเรียนรู้จากกรณีศึกษา	- สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน - ประเมินจากการสอบย่อย สอบ สอบกลางภาค และการสอบปลายภาคด้วยข้อสอบ
	2.2 สามารถสื่อสารกับผู้ป่วย ญาติ หรือผู้เข้ารับบริการทางการแพทย์ได้	- สอนบรรยายแบบมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน - การสอนแบบอภิปราย - การเรียนรู้จากกรณีศึกษา	ประเมินจากการสอบย่อย สอบกลางภาค และการสอบปลายภาคด้วยข้อสอบ

3. จริยธรรม

PLOs	สาระผลลัพธ์การเรียนรู้รายวิชา (CLOs)	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
3	3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ การแพทย์แผนไทย	สอดแทรกประเด็นความมีระเบียบวินัย เน้นความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความมีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงาน ความซื่อสัตย์ จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	- สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน - ประเมินจากการสอบย่อย สอบกลางภาค และการสอบปลายภาคด้วยข้อสอบ

	3.2 มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	● เน้นความรับผิดชอบต่อน้ำที่ความมีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงาน และรู้จักการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ● มอบหมายงานให้คืบค้ำเพิ่มเติม และให้ทำรายงาน โดยยกตัวอย่างกรณีศึกษา	● สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน ● ประเมินและให้คะแนน จากงานที่มอบหมาย
--	---	--	--

4. ลักษณะบุคคล

PLOs	สาระผลลัพธ์การเรียนรู้รายวิชา (CLOs)	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
4	4.1 รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	● มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับพืชสมุนไพร และจัดทำรายงาน โดยให้ส่งงานตามเวลาที่กำหนด	● สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน ● ประเมินและให้คะแนนจากการเข้าชั้นเรียน ● ประเมินและให้คะแนนจากงานที่มอบหมาย
	4.2 ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	● มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม พร้อมทั้งให้นำเสนอและจัดทำรายงาน ● แจ้งให้ส่งงานตามระยะเวลาที่กำหนด	● สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน ● ประเมินและให้คะแนนจากงานที่มอบหมาย และการส่งงานตามกำหนด

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน (บรรยาย)

ลำดับ/ คาบ	หัวข้อ/รายละเอียด	กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อที่ใช้	จำนวน ชั่วโมง	อาจารย์ผู้สอน
1	หลักการใช้ยาสมุนไพร และข้อควรระวังการใช้ยาสมุนไพร	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ.นพพันธ์ ประกิจบุญฤทธิ์
2	การเก็บรักษา ยา การกำหนดอายุยา การใช้อุปกรณ์และเครื่องมือที่ปรุยา	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ. มณีกาญจน์ นภาแก้ว
3	หลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยว (GAP)	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ. มณีกาญจน์ นภาแก้ว
4	สอบย่อย			
	วิธีการที่ดีในการผลิตยาสมุนไพร (GMP)	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	ภญ.รัตติยา ตั้งบูชาเกียรติ
5	การควบคุมคุณภาพตำรับยาสมุนไพร	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	ภญ.รัตติยา ตั้งบูชาเกียรติ
6	ความปลอดภัยและข้อควรระวังในการใช้ยาสมุนไพรและตำรับยาสมุนไพร	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	ดร.วาลูกา พลายงาม
7	การขึ้นทะเบียนตำรับยาสมุนไพรไทย และการบริหารร้านยาแผนไทย	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ.นพพันธ์ ประกิจบุญฤทธิ์
8	สอบกลางภาค			
9	การวิเคราะห์ตำรับยาและการตั้งตำรับยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ ครั้งที่ 1	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	ผศ.อรชดา สิทธิพรหม
10	การวิเคราะห์ตำรับยาและการตั้งตำรับยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ ครั้งที่ 2	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	ผศ.อรชดา สิทธิพรหม
11	การวิเคราะห์ตำรับยาและการตั้งตำรับยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ ครั้งที่ 3	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	ผศ.อรชดา สิทธิพรหม
12	การวิเคราะห์ตำรับยาและการตั้งตำรับยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ ครั้งที่ 4	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	ผศ.อรชดา สิทธิพรหม
13	การวิเคราะห์ตำรับยาและการตั้งตำรับยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ ครั้งที่ 5	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	ผศ.อรชดา สิทธิพรหม
14	การวิเคราะห์ตำรับยาและการตั้งตำรับยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ ครั้งที่ 6	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	ผศ.อรชดา สิทธิพรหม
15	นำเสนอการตั้งตำรับยา และวิเคราะห์ตำรับยาแผนไทย ครั้งที่ 1	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	ผศ.อรชดา สิทธิพรหม

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำราและเอกสารหลัก

- 1) ตำราการแพทย์แผนไทย ประเภทเภสัชกรรมไทยของกองประกอบโรคศิลปะ กระทรวงสาธารณสุข
- 2) เอกสารประกอบคำสอน ของคณะผู้สอน

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

- 1) เวชศาสตร์ฉบับหลวง รัชกาลที่ 5 เล่ม 1 และเล่ม 2 จัดพิมพ์โดยกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ
- 2) ตำราแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม 1 เล่ม 2 ฉบับพระยาพิษณุประสาท จัดพิมพ์โดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- 3) ตำราการแพทย์ไทยเดิม (แพทยศาสตร์สงเคราะห์) ฉบับอนุรักษ์ จัดทำโดยมูลนิธิฟื้นฟูส่งเสริมการแพทย์ไทยเดิม และอายุรเวทวิทยาลัย (ชีวกโกมารภัจจ์)
- 4) ตำรายาในศิลาจารึกวัดพระเชตุพน ฯ จัดพิมพ์โดยโรงเรียนแพทย์แผนโบราณวัดพระเชตุพน ฯ
- 5) ตำราแพทย์ไทยแผนโบราณ เล่ม 1 เล่ม 2 เล่ม 3 รวบรวมโดยขุนโสภิตบรรณลักษณ์
- 6) ตำรายาจารึกวัดราชโอรสและพระโอสถพระนารายณ์ จัดพิมพ์โดยโครงการเผยแพร่เอกลักษณ์ของไทย ฯ กระทรวงศึกษาธิการ
- 7) คำอธิบายตำราพระโอสถพระนารายณ์ ฉบับเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษามหาราชา จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์อัมรินทร์ พ.ศ. 2544
- 8) ตำราสรรพคุณยา ฉบับกรมหลวงวงษาธิราชสนิท และตำราอื่นๆ ตามประกาศของคณะกรรมการวิชาชีพ สาขาการแพทย์แผนไทย

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

- 1) ตำราอื่นๆ ตามประกาศของคณะกรรมการวิชาชีพ สาขาการแพทย์แผนไทย
- 2) คู่มือการใช้ยาจากสมุนไพร สำหรับสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ
- 3) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และ web site ของวิทยาลัย
- 4) เกมสมุนไพรออนไลน์ หัวข้อ “สมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน” โดยคณะผู้สอน

หมวดที่ 6 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลกระบวนการเรียนการสอนโดยนักศึกษา

- ☒ การประเมินประสิทธิภาพการสอนโดยนักศึกษา
- ☐ แบบประเมินกระบวนการเรียน
- ☐ การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- ☐ การสะท้อนคิด จากพฤติกรรมของผู้เรียน
- ☐ ข้อเสนอแนะผ่านช่องทางออนไลน์ ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนักศึกษา
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

2. กลยุทธ์การประเมินการจัดการเรียนรู้

- ☒ แบบประเมินผู้สอน
- ☐ สะท้อนโดยนักศึกษา
- ☐ ผลการสอบ

- ☐ การทวนสอบผลประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้
- ☐ การประเมินโดยคณะกรรมการกำกับมาตรฐานวิชาการ
- ☐ การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

3. กลไกการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

- ☐ สัมมนาการจัดการเรียนการสอน
- ☐ การวิจัยในและนอกชั้นเรียน
- ☒ อื่นๆ (ระบุ) ประชุมกรรมการบริหารและกรรมการกำกับมาตรฐานของหลักสูตร

4. กระบวนการทวนสอบผลลัพธ์การเรียนรู้ของกระบวนวิชาของนักศึกษา

☒ มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษา โดยตรวจสอบข้อสอบรายงานวิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

- ☐ การทวนสอบการให้คะแนนการตรวจผลงานของนักศึกษาโดยกรรมการประจำภาควิชาและคณะ
- ☐ การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษาโดยอาจารย์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ๆ

ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร

- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของกระบวนวิชา

- ☒ ปรับปรุงกระบวนวิชาในแต่ละปี ตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบตามข้อ 4
- ☐ ปรับปรุงกระบวนวิชาในแต่ละปี ตามผลการประเมินผู้สอนโดยนักศึกษา
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)